

მ ვ ყ ე მ ს ი

ანგარიში

შემოსავლის, გასავლის და დანარჩენი ფულებისა ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლისა
1886 წელში.

შემოსავალი.

დარჩა წარსული 1885 წლიდან ა) ბილეთებით
ბ) ნაღდად
დაწერილებითი ანგარიში ამ შემოსული ფულებისა ნაწევნება ამ ანგარიშს №№ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 ქვეშ.

ა) შემოსავალი:

იმერეთის საეკლესიო ხაზინისაგან უწმიდესი სინოდისაგან დამტკიცებულ ხარჯთა აღრიცხვისა მეგრ:

1) მეუმფროსე პირთა შესანახად	2058	2058	—
2) სასწავლებელთა ჯამაგირებისათვის	4762 80	4762 80	—
3) სახელმწიფო ხარჯზე მცხოვრებ 30 მოსწავლეთა შესანახად	1500	1500	—
4) სასწავლებლის სახლის შესანახად	662	662	—
5) სასწავლებლის წიგნთ-საკაღის განსაკარგებლად	100	100	—
6) სასწავლებლის ყოველ ზედამხედველის ქვრივის რუსულან პოკროვისკის პენსიად	58 33	58 33	—

დანშნუ- ლაი სმეტიო		ნამდვილად შეყოიდა.	
მან.	ბ.	მან.	ბ.
—	—	12500	—
—	—	4912	65
9141	13	9141	13

მთლად დანიშნული იყო საეკლესიო ხაზინისაგან ცხრა ათას ას ორმოცდა ერთი მანეთი და ცამეტი კაპ. (9141 მ. 13 კ.) და ნამდვილად შემოვიდა ამდენი.

შეგადა ეს ფულები, ე. ი. ცხრა ათას ას ორმოცდა ერთი მ. და ცამეტი კა. (9141 მ. 13 კ.) შემოვიდა იმერეთის საეკლესიო ხაზინისაგან უწმიდესი სინოდისაგან დამტკიცებულ ხარჯთა აღრიცხვისა მეგრ ბლაღოჩინის მღვდლის ოსებ ჭვიშვილისაგან: 1) 4 მაისიდან, № 6; 2) 12-13 მაისიდან, № 171; 3) 22 აგვისტოდამ, № 278 და 4) 16 სექტემბრიდან № 308.

ბ) შემოსავალი.

1) იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოებისაგან პარალელური და მოსამზადებელი კლასების შესანახად	9712	2	9712	2
2) აღმზარდლების, ექიმის, ფერშლის, ეკონომის, წიგნთ-საკაღის გამგებლის, მწერლის და სასწავლებლის სამმართველოს წევრების ჯამაგირებისათვის	1889	4	1889	4
3) მასილული გვირგვინაკებისაგან შემოვიდა ორას სამოცდა-ორი მან. და 7 კ.	—	—	262	7
4) სასწავლებლის წიგნთ-საკაღისათვის	100	—	—	—
5) მანცელარის ხარჯებისათვის	100	—	—	—
6) პარალელური და მოსამზადებელი კლასების გასათბობად და მოსამზახურების დასაქირავებლად	400	—	—	—
7) სასწავლებლის საავად-მყოფოს შესანახად	300	—	—	—

8) სასწავლებლის და სახელმძღვანელოს შენობის ცეცხლისაგან დასაზღვევად	766	52	—	—
9) სასწავლებლის ღარიბ მოწაფეთა ერთ-ღროებით შესაწევრებად	500	—	—	—
10) მოულოდნელი ხარჯებისათვის	100	—	88	18
11) თილისის სემინარიის სამმართველოს მწერლების რიცხვის მასშტაბებლად	20	—	—	33
12) ხსენდომიუა ქანებათა სამმართველოში შესატანად სასწავლებლისაგან აღებულ 100 ოხს-კუთხ საყენის მიწის გადასაღად.	143	—	—	143
	13889	1	—	—

ს რ უ ლ ი ა დ

გ ა ნ მ ა რ ტ ე ბ ა :

შველა ეს ფულები და სახელდობრ 11,690 მანეთი და 98 კ. ორს სამოცდა ორი მანეთს და 7 კაპაყს გამოეყო
 მათა პარიზისაგან მერ შემოვიდა იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოებისაგან ატნოშენიკო: 1) 1886 წლის 24. იოსებ
 კაიკაშვილისაგან დეკრეტის ლ. გარდუღისაგან ხელი 136 შ. 50 კ.; დეკანოზის დავით ღამაშისაგან 24 ნოემბრიდან
 644 შ. 60 კ.; დეკანოზის აბაშიძისაგან ატნოშენიკო 1/10 დეკემბრიდან № 171 და განკარგულებისა მერ ყოვლად უსა-
 მღვდლოებისაგან გარდაღისა 6 ოქტომბრიდან № 3075—669 შ. 5 კ.; ზღალ. ლ. ჭიჭიანიისაგან ამ გვარზე განკარ-
 გულებისა მერ—512 შ. 25 კ.; ზღალ. ე. ვეფხვაძისაგან 1 დეკემბრიდან № 152—778 შ. 63 კ.; ზღალ. შველიძისაგან
 22 და 23 ნოემბრიდან № 270 და დეკრეტის მღვდლის გ. პაჭიაშვილისაგან 4 დეკემბრიდან—888 შ. 35 კ.; ზღალ.
 ო. კაჭხიძისაგან 7 მაისიდან № 96 და 25 ნოემბრიდან № 173—550 შ. 95 კ.; განკარგულებისა მერ უსაღვდლოე-
 ბის გარდაღისა 6 ოქტომბრიდან № 3075 ზღალ. პ. ჩხეველისაგან—555 შ. 50 კ.; დეკანოზის ა. ჭიჭიანიისაგან 406 შ.
 35 კ.; ზღალ. ი. წერეთლისაგან 438 შ. 25 კ.; და ჯეულუისაგან 641 შ. 40 კ.; ზღალ. ჭიჭიანიისაგან 15 ივნისიდან
 № 206 და 11 ოქტომბრიდან № 334—787 შ. 55 კ.; დეკანოზის ა. გვარამიასისაგან 7 და 17 დეკემბრიდან № 123
 და დეკრეტის მღვდლის გვარამიასისაგან—409 შ. 75 კ.; ზღალ. ნ. ყუბანიისაგან 18 ნოემბრიდან № 225—517 შ. 25 კ.;
 ზღ. სიზოპლისაგან 20 ნოემბრიდან № 136—515 შ. 49 კ.; ზღალ. ა. შარაბისაგან დეკრეტის დიაკვნის ფოფხაძისაგან
 2 დეკემბრიდან—379 შ. 25 კ.; ზღ. ე. მატაძისაგან 18 დეკემბ. 726 შ. 5 კ.; ქუთ. აღმ. ნეველის სობორის კრებ. დიაკვნის ტ.
 ტყეშელაშვილის ხელი 22 დეკემბრიდან 50 შ.; დეკრეტის მღვდლის დ. შელიძისაგან 23 შ.; მთავარ-ანგელოზის სობორის
 დეკანოზის რაფინ გვაგუროვისაგან 28 ნოემბრიდან და დიაკვნის გ. კანდელიას ხელი 67 მანეთი და 50 კ.; მთლად
 შემოვიდა სამღვდლოებისაგან 1886 წლისათვის ათა ათას ჩვიდმეტო მანეთი და სამოცდა შვიდი კაპი (10,017 შ. 67 კ.)
 2) 1886 წლიდან შემოვიდა დარჩენილი ფულებიდან შემოვიდა: ზღალ. იოსებ კაიკაშვილისაგან 22 იანვრი-
 დან № 4 და დეკრეტის მღვდლის 14 მარტიდან და 18 დეკემბრიდან 1885 წლის—186 შ. 63 კ.; დეკანოზის ი. გ-
 კაძისაგან მღვდლის გ. ფერაძის ხელი 16 იანვრიდან—165 შ.; დეკანოზის დ. ღამაშისაგან 19 იანვრიდან № 8 10%
 მშალისაგან 1885 წლის 26 შ. 50 კ.; დეკ. აბაშიძისაგან 12 და 21 იანვრ. № 2 და 21 იანვრიდან ლეკურ. ა. ტყე-
 შელაშვილისაგან 1885 წლის 21 შ. 60 კ.; ზღალ. გ. ბერიძისაგან 1 თებერვლიდან № 49—16 შ.; ზღალ. შველიძისაგან
 2 და 6 მარტიდან № 66 და 18 და 21 ივლისიდან № 212-74 შ.; ზღალ. პ. ჩხეველისაგან დეკრეტის მღვ. ი. კანდ-
 ელიასაგან 19 მაისიდან და 20 სექტემბრიდან და ს. შენგელიასაგან 14 და 18 ოქტომბრიდან № 52 და 17 დეკემბრიდან
 1885 წ.—150 შ. 80 კ.; ზღალ. იოსებ წერეთლისაგან 3 სექტემბრიდან 1885 წ.—15 შ.; ზღალ. ნ. ყუბანიისაგან 18
 ნოემბრიდან № 226—65 კ.; და ქუთისის აღმკვეთარ ნეველის საკათედრო სობორისაგან დიაკვნის ტ. ტყეშელაშვი-
 ლის ხელი 100 შ.; მთლად 1886 წლიდან ზღალ დარჩენილი ფულებიდან შემოვიდა ათას ექვსას სამოცდა ცამეტი
 მანეთი და 31 კ.

3) გასწავლილი გვიკვირებისაგან შემოვიდა: დეკ. ღამაშისაგან 17 დეკემბრიდან № 246—25 შ.; ე. ვეფხვაძისა-
 სგან 20 შ. 5 კ.; დეკ. ა. ჭიჭიანიისაგან 20 ავტისტოდან № 113—21 შ. 60 კ.; ზღალ. 20 დეკემბრიდან № 260—24 შ.
 15 კ. და კიდევ გამოვიდა 171 მანეთი და 27 კ. და ეს ფულები შაშვრულ არ; შესჯალის 24 და 82 სტატუეზი; და
 სრულიად ორს სამოცდა ორი მანეთი და 7 კაპ.

8) შემოვიდა.

1) სტატისტიკის და თვის ხარჯზე მცხარეებ მოწაფეთაგან

ეს ფულები შემოვიდა: ოთხს ორმოცდა ათი მანეთი ატნოშენიკო 1) სსახლის კანცოლი-
 დან მათი იმპერატორებით უღადებულსაგან დიდი მოაზრება ოღად თოდორეს ასელისა
 19 თებერვლიდან № 242, 2) კავკასიაში ქრისტიანობის აღმადგინებელი საზოგადოებისაგან
 1886 წ. № 188, ხოლო დანარჩენი შვიდს ორმოცდა ორ, უატნოშენიკო და შაშვრული არათა
 შესჯალის 15, 22, 23, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 61, 67 და 71 წწ-ს ქვეშ.

2) საერო წოდების მოსწავლე უმაწიელებსაგან მათი სწავლების უფლებისათვის.	—	1500	—
2) ეს ათას ზეითი მანეთი შოაწერილ არს შესავლის 4, 25, 41 და 79 წის ქვეშე.			
3) მათი აღმატებულების უწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორის უ. კონსტანტინე კეტრესძის კობეღონოსკევისაგან სასწავლებლის ღარიბ მოსწავლეთა ერთ-ღროებით შესაწევნელად	—	100	—
3) ეს ფულები შემოვიდა 9 სექტემბრიდან 1886 წ. და შოაწერილ არს შესავ. 45 წის ქვეშე.			
4) უწმიდესი სინოდის სახაზინო სამმართველოსაგან ერთ-ღროებითი შესაწევნელად მასწავლებლის მლოდიმარ ლარკებაისათვის	—	125	—
4) ეს ას ოც-და-ხუთი მანეთ. შემოვიდა სამმართველოს ატნოშენით 18 ოკტომ. № 12,333			
5) ხაზინის სასარგებლოდ ჯამაგირებიდან დაქერილი ფულები მასწავლებელთა იოსებ სანტლიძისა, რომელსაც წლიური ჯამაგირი მოეძება და მიქტორი იაკობიჯიჩისა, რომელიც დანიშნულ იქნა თანამდებობაზე	—	107	15
5) ეს ფულები, ე. ი. ას შვიდი მანეთი და 15 კ. შოაწერილ არს შესავლის 60 წის ქვეშე.			
6) წინეთ-საჯაის სასარგებლოდ სხვა-და-სხვა პირთაგან	—	245	23
6) ეს ორას ორმოც და ხუთი მანეთი და ოც-და-სამი კ. შოაწერილია შესავლის 16, 36, 47, 68, 69, 78, 81, და 83 წწ-ის ქვეშე.			
1) 0/0 მომგებიანი ბილეთებისა 24 კუპონებისაგან	—	63	40
7) ეს სამოც-და-სამი მანეთი და ორმოცი კ. შოაწერილ არს შესავლის 80 წის ქვეშე.			
8) სასწავლებელში ყოფილ აღმზრდელის იელიანე აბესაძისაგან	—	9	10
8) ეს ფულები შემოვიდა იმერეთის ეპისკოპოსის კანცელარიის ატნოშენით 27 თებერვლიდან № 756 და შოაწერილ არს შესავლის 20 წის ქვეშე.			
	—	3339	85

ს რ უ ლ ი ა დ

გ ა ნ მ ა რ ტ ე ბ ა გ ა ს ა ე ლ ი ს ა

ჯამაგირებად მიეკათ მართელთ, მასწავლებელთ, აღმზრდელთ, სასწავლებლის წევრებს სამღვდლოების მხრით, წინეთ-საჯაის მმართველს, საქმისმწარმოებელს და ეკონომის თანამდებობის აღმასრულებელს 1886 წ.

I. 20% სარგებლის გამოარიცხვით.

ა. მუშაოსამთ:

- 1) სასწავლებლის ზედამხედველს უ. ნ. ზ. ტატიცეს თავის თანამდებობისა მებრ იმასვე მეოთხე პარალელურ კლასში კატეხიზმოს სწავლებისათვის
- 2) ზედანხედელის თანაშემწეს ი. ზაფრინაშვილს ინსპექტ. თანამდებობისათვის იმასვე სასწავლებლის მესამე პარალელურ კლასში კატეხიზმოს სწავლებისათვის

ბ. მასწავლებელთ:

- 1) მასილი მასილიცეს მეოთხე, მესამე და მეორე ნორმალურ კლასებში რუსული ენის სწავლებისათვის (ეკონომი 18 გაკვეთილი) იმასვე 25 გაკვეთილის მიცემისათვის პირველ ნორმალურ კლასში ახალი მასწავლებლის მოსვლამდე

საკვლეპსიო საზინის ფულები		იმერ. ეპარ. სამღვდლო ფულები	
მან.	კ.	მან.	კ.
1176	—	—	—
—	—	235	30
882	—	—	—
—	—	235	80
979	80	—	—
28	25	—	—

2) ი. სანგბლიძის 4 და 2 ნორმალური კლასებში არითმეტიკის სწავლებლისათვის და შვიახე კლასის ორივე განყოფილებაში გეოგრაფიის სწავლებლისათვის (კვირაში 17 გაკვეთილი)	751 20	261 28
3) ანთიმოზ ბორაძეს პირველ და მესამე ნორმალურ კლასებში არითმეტიკის სწავლებლისათვის და მესამე კლასის ორივე განყოფილებაში გეოგრაფიის სწავლებლისათვის (კვირაში 17 გაკვეთილი)	685 80	245 10
4) მიქტარ მაცუბაიის პირველი კლასის ორივე განყოფილებაში რუსული ენის სწავლებლისათვის (კვრ. 14 გვ.) 718 მ. 63 კ. 1 თებერვლიდან 1886 წ. დეკემბრამდე, დღიდან სამსახურის დაწყებისა, ხოლო 252 მ. დღიდან სამსახურზე დანიშნვისა 18 სექტემბრიდან 1885 წ. იანვრამდე 1886 წ.	624 27	346 36
5) დავით ჩამაძეს მეორე კლასის ორივე განყოფილებაში ლათინური ენის სწავლებლისათვის (კვირ. 12 გვ.)	205 80	284 16
6) მ ხალი აქალიძის მეოთხე და მესამე კლასების ორივე განყოფილებაებში ლათინური ენის სწავლებლისათვის (კვირ. 20 გვ.)	284 20	362 60
7) სპირიდონ მაგარაძეს პირველ და მეორე კლასების განყოფილებაებში საღმრთო ისტორიის სწავლებლისათვის (კვირ. 12 გვ.)	205 80	284 16
8) მლადომარ ლავრობაძის მეოთხე, მესამე და მეორე პარალელურ კლასებში რუსული ენის სწავლებლისათვის (კვირ. 18 გვ.) იმასვე 23 რუსული ენის გაკვეთილის მიცემისათვის პირველ პარალელურ კლასში ახალი მასწავლებლის მასვლამდე	—	1231 20
9) პოლიექტ ძეციარიძის პირველ, მეორე, მესამე და მეოთხე ნორმალურ კლასებში ქართული ენის სწავლებლისათვის (კვირ. 13 გვ.)	431	78 40
10) ანდრია ბენაძეს პირველ, მეორე, მესამე და მეოთხე პარალელურ კლასებში ქართული ენის სწავლებლისათვის	—	509 40
11) ნიკოლოზ შალვაძეს პირველ, მეორე, მესამე და მეოთხე პარალელურ კლასებში არითმეტიკის სწავლებლისათვის	—	581 44
12) აშუაქა სულაქელიძის მესამე მოსამზადებელი კლასის ორივე განყოფილებაში რუსული ენის სწავლებლისათვის (კვირ. 20 გვ.)	—	646 80
13) მიტროფან შხაძეს მოსამზადებელი კლასებს მეორე და მესამე განყოფილებაებში საღმრთო ისტორიის სწავლებლისათვის (კვირ. 12 გვ.)	—	489 96
14) მსტატე ლამაზიძის მოსამზადებელი კლასების მეორე და მესამე განყოფილებაებში ქართული ენის სწავლებლისათვის (კვირ- 16 გვ.)	—	568 32
15) დავით ლუკიანოვის მოსამზადებელი კლასებში მეორე და მესამე განყოფილებაებში არითმეტიკის სწავლებლისათვის	—	516 8
16) მელიტონ სავარეშვილის მეორე მოსამზადებელ კლასებში რუსული ენის სწავლებლისათვის (კვირ. 20 გვ.)	—	646 80
17) პირველ ნორმალურ დასაწყის მასწავლებელი კლასში მასწავლებელს ილარიონ მაჭარაძეს (კვირ. 13 გვ.)	—	607 56
18) ამავე კლასის პარალელური განყოფილების მასწავლებელს ტრიფონ ძამარაძეს (კვირაში 18 გაკვეთილი)	—	607 56
19) აღმზრდელს ივანე ბუკრაძეს	—	411 60
20) აღმზრდელს სპირიდონ ბორდუღაძეს	—	411 60
21) ექიმთ, რომელნიც დღიოდენ სასწავლებლის საეად-მყოფოაში, ტერ. სტეფანოვის და მიხ. ძნელაძეს 196 მ., ხოლო შუქოლავს და მარკოვს 20 მან. და სრულიად 216 მან.	—	216

II. 2% სარგებლის გამოუკლებლად.

22) სამსონ სავარეშვილის სასწავლებლის პირველ და მეორე კლასებში და მოსამზადებელი კლასებს 2 და 3 განყოფილებაებში წერის სწავლებლისათვის	100	400 28
23) მიტროფან შხაძეს სასწავლებლის წიგნთ-საკვან მართკითხვის იმასვე კანცელარიაში საქმის წარმოებისათვის	—	99 96
24) რუსული საეკლესიო ვალიდის მასწავლებელს პროტო-დიაკონს ი. შარბიძეს (კვირაში 12 გაკვეთილი)	233 34	280 31

25) მართლთა საეკლესიო ვალობის მასწავლებელს დიაცანს რ. ხუნდაძეს (კვ. 12 გ.)	233	34	266	66
26) სასწავლებლის საედი-მკოფოს ფერმალს ზიორგი ლინთაძეს	—	—	150	—
27) სასწავლებლის სამმართველოს წევრებს სამოღვლეობის მხრით ბლოღ. მღვდ. მამალოზ მეუბაძეს და ნესტორ შუანიფეს თეთოფლს 99 მ. 96 კ.	—	—	199	92
28) სასწავლებლის ეკონომის თანამდებობის აღმასრულებელს კამისიარს შ. მახვილძეს	—	—	150	—
და სრულიად	6820	80	11601	6

მთლად ჯამავირებისთვის ამ სტატითი დახარჯულა 18,421 მ. 86 კ. ორი წუაროსაგან: ხაზინისაგან 6,820 მ. 80 კ., ხოლო იმერეთის ეპარქიის სამოღვლეობის ფულებისაგან 11,601 მ. და 6 კ.

სასწავლებლის კანსიონის შესანახა

ა. საქმელო. 832 ფ. 15 გირ. შური 941 მ. 78 1/2 კ.; 8 ფ. 30 გირ. დვინო 13 მ. 45 კ.; წყალი 162 მ.; 143 ფ. და 15 გირ. სორგი 430 მ. 1 კ.; 20 ფ. და 24 გირ. ცხვრის სორგი 78 მ. 9 კ.; 3 ფ. 10 გირ. ღორის სორგი 7 მ. 22 კ.; 9 ფ. 13 გირ. ქონი 44 მ. 20 კ.; 1 ფ. ზეთი 13 მ. 65 კ.; 18 ფ. 8 ტ. ახალი დამკვებული გომბოსტო 22 მ. 7 კ.; 15 ფ. 10 გირ. მკარონი 58 მ. 45 კ.; 34 1/2 გირ. შაქარი 4 მ. 31 კ.; 102 ფ. და 7 გირ. ლობიო 84 მ. 30 კ.; 129 ფ. 12 გირ. კარტოფელი 58 მ. 39 კ.; 29 ფ. 23 გირ. თევზი (ფარგა, კობრი და ხრამული) 130 მ. 19 კ.; ორი გოტი 1 მ. 60 კ.; ორი თხას შილი 2 მ. 40 კ.; 21 გირ. მიხინა 4 მ. 80 კ.; 2 ფ. 33 გირ. უკელი 21 მ. 55 კ.; 9 ფ. 17 ტ. გარნეული ნიგოზი 11 მ. 96 კ.; 6 ფ. 41 1/2 გირ. სამარხო ზეთი 55 მ. 7 კ.; კვერცხები და მთი საღებავი 6 მ. 35 კ.; 2 ფ. 15 გირ. ქაშშია 10 მ. 11 კ.; 26 ფ. მარალი 9 მ. 54 კ.; 28 ფ. 32 გირ. ხასვი 23 მ. 58 კ.; ტუქმლი 7 მ. 79 კ.; მარა 13 მ. 15 კ.; საფურა 15 კ.; 26 ტ. სოკო 24 მ. 15 კ.; ბადრიჯნი 9 მ. 20 კ.; მწკანილი 5 მ. 7 კ.; 7 ფ. 19 ტ. შილი პირველი და მეორე სარისხისა 24 მ. 61 კ.; გაშლი 3 მ. 61 კ.; კონფიტები 2 მ. 30 კ.; სუსარი 9 მ. 30 კ.; ბალი 2 მ. 45 კ.; მარწევი 1 მ. 20 კ.; 16 ტ. კრუზა 2 მ. 40 კ.; 28 ფ. 25 გირ. ზრინუი 71 მ. 33 კ.; სტაფილო 58 კ. წითელი ფხალი 1 მ. 35 კ.; მუჯანა 3 მ. 20 კ.; ზაქა 18 ტ. 4 მ. 50 კ.; სეიფსებრები 95 კ.; საწონისათვის და სს. წვადებში მოსატანად სსკა-და-სსკა ნივთისა 7 მ. 49 კ. 2 თვე ნახვარას ფურშლის, გამისიარის და მოსამს-

სურის შესახა 31 მან. და 11 კ.; 10 ღარიბ მოწიფეს პანსიონრთაგან იმთ შესანახე ფულების ანგარიშში სადფეომად და კანიკულებში მივტათ 11 მ. 20 კ.; სრულიად ორი ათის ოთხას ოც-და-თორმეტი მ. და თექვსმეტ კ. ნახვარი (2432 მ. 16 1/2).

ბ. ტანისამოსი და ფეხ-საცმელი: 1) თერს რუბან ფრადმანს 41 მუფდის ბლუზისა შლეკებით, 163 ცალი სცვალის და 11 სწავესულა ბლუზისა და შალკაბებში და ძველ ბლუზების დაკერვაში—262 მ. 40 კ.; ბ. გობეშას ერთ ლეგსა და ბალიში 6 მ. 50 კ.; 2) მჭეფვე ფანსიონო კადკის 37 ჭულში 29 მ. 60 კ.; 3) სარას ფანსიონო თაქის 23 რწვილ ახალ წულებში და ძველების დაკერვაში—22 მ. 80 კ.; 4) კასტრის კაზაროეს წულების საქონლისთვის, ტუვაში, კალაპოტებში, სულ-სამუეში, ექაში და საღებავში 111 მ. 35 კ.; მთლად ოთხას ოც-და-თორმეტი მ. და 65 კ. (132 მ. 65 კ.).

ბ) საცდებების სარეცხად და აზარში, მრეცხელს სუსანა პაპადლიძის 8676 ცალი სარეცხის გასარეცხად 260 მ. 28 კ.; იმსკე და ტურნია კუინისძისა ძველი სარეცხების დასაკრავად 50 მ.; ანას დანაქირავებულად 17 მ. 62 კ.; საშონი ანასოხისა 4 მ. 22 კ.; და სრულიად სამას ოც-და-თორმეტი მანეთი და 12 კაპ. (332 მ. 12 კ.).

დ) საწერ ნივთებში. მუხარბოს, ჭილაძეს და ტუზოვს რეკულებში და სსკა საწერ ნივთებში 71 მ. 19 კ.; 8 ფ. 8 ტ. ცარბი 10 მ. 25 კ.; მთლად ოთხმოც-და-ერთი მანეთი და ორმოცდა ოთხი კ. (81 მ. 44 კ.).

სრულიად გასვლის ამ ორი სტატ. დახარჯულა სამი ათას ორას სამოცდა თერამეტი მანეთი და ოცდაჩვიდმეტი კაპ. (3278 მ. 37 კ.).

სასწავლებლის შერობის შერახვის და მოსამზახურისათვის. ა. დურგლავს: 1) სვეტიცხოველის წიგნთ-სადგამის სუთ შკაფში და ერთი ძველი შეავის გასაკეთებლად 83 მ. 50 კ.; იმსვე მოწაფეთის სტო-ღების და სკამების შეაკეთებლად, კლასის კარების და ფანჯრის ჩარჩოების გასაკეთებლად—65 მ.; იმსვე სა-გუშნარების გასაკეთებლად 10 მ.; იმსვე 7 კლასში სხმა-რებულ რამებისათვის, ფეხის ადგილის შეაკეთებლად და პატარა სკამების 12 მ. 80 კ.; 2) ბასტიკის წიგნთ-სადგამის მოაჯირის გასაკეთებლად და ერთი ძველი ბიჭვის შე-საკეთებლად 13 მ. 50 კ. სრულად ას ოთხმოცდა თორმეტი მანეთი და ოთხმოცი კაზ. (194 მ. 80 კ.)

ბ. მოულოდნელი ხარჯი სასწავლებლის ხაზლის შესაკეთებლად წლის განმავლობაში: 1) კვარტალის გარეგანად შეიღეს ერთი გოლანდის ფერის გაკეთებაში და და მეორე ძველის გადკეთებაში 27 მ. 40 კ.; რკინის ვრსება ფეხისათვის 30 კ. ამ ფეხების კარგება 3 მ. 10 კ.; მათულური ფეხისათვის 45 კ.; ლურსმნება ფეხისათვის 30 კ.; ფეხებისათვის წინ დასაფერა 60 კ.; ტა-ღანი ფეხისათვის—1 მ. 50 კ.; 1000 ანგური ფეხ-ებისათვის 6 მ. სრულად ოცდა ცხრამეტი მან. და 65 კაზ. (39 მ. 65 კ.)

გ. შეკეთება სასწავლებლის შერობის: პავლე კუტიკოვი სახლის ადგილ-ადგილ შეღვსვაში და შეღებ-ვაში 100 მ.; იმსვე სასწავლებლის შერობის სახურავის შეკეთებაში და შეღებვაში 78 მ.; ლურსმნება წიგნთ-სა-დგამის კარებისათვის—61 კ.; კარებისათვის სპირობე-ლებში 1 მ. 35 კ.; კარების ზადიფეხება და კროფეხ-ები 1 მ. 40 კ.; ფიდრება საგუშნარებისათვის 2 მ.; ძველი კარების შეკეთებაში 70 კ.; ზამზაჯა ფანჯრებისათვის 30 კ.; შეკეთება კარების ძველი საკეტებისა და ზო-გიერთის ახლად გაკეთება 8 მ. 7 კ.; რკინის პიბო-რები კლასის კარებისათვის 16 მ. 80 კ.; პიბორები კლასის ფანჯრებისათვის 7 მ. 90 კ.; პიბორები კარ-ებისათვის 1 მ. 60 კ.; ერთი მილის შეკეთება 20 კ.; ბუნების მშენებლად 2 მ.; ქვის დობის გასაკეთებლად 10 მ. და სალადატებს 14 კლასში ატაკების მოსარე-ცხავად 5 მ. 30 კ.;

3) ფიდრების კრაოტებისათვის 6 მ. 40 კ.; სლე-სარს სიდავასამ კვარაში და კრაოტების ცაღებებში 7 მ. 70 კ.; ვაჭარს ქურთოკის სამსახურულს სმ დანაში 1 60 კ.; გრუქებში და თევზებში 12 მ. 60 კ.; თუჯის ქვებში 3 მ. 50 კ.; ტაფებში 1 მ. 20 კ.; თორმეტ-წევრილ დან-ჩანცღაში 3 მ.; 4 დიუჩინ სინებში 4 მ.

80 კ.; მასწავლებლების ოთხში ტანსაცმისების ნამო-სავადებლად 1 მ. 80 კ., დიდ ხერხში 1 მ. 40 კ.; პატარაში—80 კ.; ქლაში 60 კ.;

3) ქვების მოსაცალავად 9 მ.; ნავახების გას-ლესავად 50 კ.; ხის გოჯი 10 კ.; ხის დიდი გობა-90 კ.; სდგრა 30 კ.; ნავთის რვა ჩასხმებლად 56 კ.; ხის გოჯებში 1 მ.; 27 კ.; გალათში 40 კ.; ლამინ-რეზერვუარში 50 კ.; 1 პატარა ლამინა ძველის გასაკეთებ-ლად 1 მ. 10 კ.; ლამინა შუშები 3 მ.; ეესტიანებები ნავთის შესანახავად 35 კ., სინჯა 1 მ. 57 კ.; 31 ატაკის შროტებში 25 მ. 40 კ.; ატაკის საწმენდი მზერება 6 მ. 20 კ.; მეშუშის კლასტერატკავი შუშების ჩასაყე-ნად 59 მ. 28 კ.; კვადის სახლის მოსაწყობად 3 მ.; კარბელოკის კისლოტა 45 კ.; ნახურხა 20 კ.; 38 ფ. 20 გირ. ნავთი 23 მ.; გამობარა ქონა და ფიტილები 2 მ. 90 კ.; 1/4 გ. წმინდა სწაილი—25 კ.; 46 1/2 ანძინი ტილო კლასის ფარდებისათვის 7 მ. 8 კ.; ფარ-დების შესკერებაში და მის რგოლებში 1 მ. 30 კ.; ვაჭარს მანჯარავს 12 ანძინი საგებში 7 მ. 2 კ.; 2) 4) ვაჭარს ცატურტკავს კვანძის სისტემის სუთ ლამ-ინაში და მოტანაში 31 მ. 95 კ.; 5) ბ. ფურცლკანადეს 23 საყენ შუაში 240 მ. სრულად ექვსას ოთხმოცდა ცხრა მანეთი და 39 კ. (689 მ. 39 კ.)

დ. ტეცხლისაგან ზარალის მზღველ საზოგადოების „როსისა სასწავლებლის შერობის და ზღვევისათვის 766 მ. 52 კ.; 2) ანტიტეკტორს ჰეტრე ანიშოკის ფეხის ალა-ტის გასაკეთებლად 1400 მან.; 3) იმსვე სასწავლებლის პეკელსიას ჰროკეტის შედგენაში 150 მ.; სრულად: ორი ათას სამას თექვსმეტი მ. და ორმოცდა თორმეტი კ. (2316 მ. 52 კ.);

ე. მოსამზახურით: მონაქულს აჯანე მახვილამქს 120 მ.; შევიდარს მ. მორჩაქის და სტან. კეპურს 65 მ. 80 კ.; ბუფეჩის მ. ტამბამქს 85 მ. 50 კ.; დანარ-ჩენ მოხამსაწერებს: მახალი ეზაბამქს 63 მ. 85 კ.; 6. ილ. ბუხაბიქს 56 მ. 80 კ.; თ. მორჩაქის 28 მ.; 6. კიკვიტის 3 მ. 18 კ.; ს. მახვილამქს 8 მ. 28 კ.; სხ-ვაკად-მოფოფიასის კ. ეზაბამქს 40 მ. 25 კ.; მურ. გო-ლურჩანოვს 17 მ. 44 კ. სრულად ოთხას ოთხმოცდა ცხრა მან. (489 მ.).

სრულად გასავლის სამი სტატით დახარჯულა-სამი ათას შვიდას ოცდაცხრა მანეთი და ოცდა თექვს-მეტი კ. (3729 მ. 36).

მასწავლებლებს და მოსწავლეთა მიეცათ ერთ-ღოვე-
ბით შესაწევნელად:

ა. მასწავლებლებს ძალისაგამო სამმართველოს უფ-
ნაღურა დადგენილობის მებრ 22 იანვრადგან 1886 წ.
სასწავლებლის ზედამხედველს უ. ნ. ბ. ტატიკოს 150 მ.;
ყვამხედველის თანამშრომელს უ. ი. გაფინაძეს 120
მ.; სამმართველოს წევრს ვასალიძეს 100 მ.; მასწავ-
ლებლთ: ა. სანუბიძეს 60 მ.; დავ. ჩიმაძეს 60 მ.;
კვალიძეს 60 მ.; ა. სულაქვილიძეს 60 მ.; ბ. ლაშ-
ვაშვიძეს 60 მ.; ს. მატარაძეს 60 მ.; ზ. კვიციანიძეს
60 მ.; ა. ბენაძეს 60 მ.; ნ. მაღრაძეს 60 მ.; დ. ლუ-
კიანოვს 60 მ.; ფსავაძეს 90 მ.; მ. ცაგარევიძეს 60
მ.; ი. მატარაძეს 60 მ.; ტ. კაჭარავას 60 მ.; ს. ცა-
გარევიძეს 20 მ.; ფერაძეს გიორგი დანთაძეს 20
მ.; კვიციანიძის თანამდებობის აღმასრულებელს კვ. მს-
ვილიძეს 20 მ. და სრულიად ათას სამასა მ. (1300 მ.)

ბ) მოწოდებებს სასწავლებლის სამმართველოს
უფროსადღოური დადგენილობისა მებრ 1) 17 ნოემბრადმ
1886 წ. № 34; 2) 12 დეკემბრადმ № 36 და 3)
15 დეკემბრადმ № 38.

ივ. გოკავაძეს 25 მ.; ა. მუსხრამიძეს 25 მ.; ზ.
ლორთქიფანიძეს 10 მ.; ბარათაშვილს 20 მ.; ვ. ბაგუ-
რაძეს 15 მ.; ს. აბულაძეს 15 მ.; ევ. მესხს 25 მ.;
კვ. გამყარაძეს 10 მ.; ფანცხავას 20 მ.; ს. ჩი-
მაძეს 10 მ.; იას. მესხს 10 მ.; ს. შუბლაძეს 15 მ.;
დ. მგალობლიშვილს 10 მ.; ლ. გაბაძეს 10 მ.; გ.
გაბაძეს 10 მ.; სარაძეს 20 მ.; არ. გორგაძეს 15
მ.; დავ. გიორგოიანის 20 მ.; ნ. დვავაძის 15 მ.;
რეკ. ციციანიძეს 15 მ.; ტყეშელაშვილს 15 მ.; ალაძეს
25 მ.; ვ. კვიციანიძეს 20 მ.; გ. მანყავიძეს 15 მ.;
პორ. მანყავიძეს 20 მან.; ი. მოსკოვიძეს 25 მ.; ბეს.
კახანიძეს 15 მ.; ნ. ჩელიძეს 15 მ.; ს. ტყეშელაშვილს
15 მ.; ა. გუბაშვილს 10 მ.; იუს. კობახიძეს 10 მ.
სრულიად სუთასი მან. (500 მ.). ხოლო სულ
გასულა ათას რვაასი მანეთი (1800 მ.).

მოულოდნელი ხარჯები.

მღველ-მოინაზონის გრაგორის და მეღვიინის ს.
კახთელიძეს წლის განმავლობაში სხვა-და-სხვა მღველ-
მოქმედების შესასრულებლად 62 მ.; ფოსტის კანტონ-
ის წიგნების გასაყვანად გორის სასულიერო სასწავ-
ლებელში (ერთ ფუთზემეტა) 1 მ. 60 გ.; 5/10 შინაგანის

სესის, მეორე სერიის კვანძ მოძებნის ბილეთების და-
საზღვევად 3 მ. 10 გ.; მოწოდებს ს. უიფანის გზის-
თვის 3 მ.; სასწავლებლის ეკვლევისათვის ნასივდ ერთ
სტიანსში 12 მ.; სხვა-და-სხვა ტუკვერამებზე 6 მ. 48
გ.; სრულიად ოთხმოცდა რვა მ. და 18 გ. (88 მ. 18 გ.).

წინა წლებიდან გადმოტანილი ფულები.

1) ზენსია სასწავლებლის ზედამხედველად უფი-
ლის მჭკრივის რუსუდან პოკროვისის 1885 და 1886
წლებისა 116 მ. 66 გ.; 2) უწმიდესი სინოდის საზი-
ნის სამმართველოსგან გამოგზავნილი ერთ-დროებით
შესაწყენად მასწავლებლის ვლადიმირ დაკერბიანისთვის იმ
საზრუნის სამატიეროდ, რომელიც მას მოუვიდა გზასზე
კამენც-პოდოლსკივადმ ქ. გორამდის 125 მ.; 1) მას-
წავლებლისა და სანუბიძის და ვ. ე. აკუბოვიანის ვა-
მატიერობად საზინის სასარგებლოდ დატვირთილი ფულები
107 მ. 15 გ. სულსამას ორმოცდა რვა მანეთი და ოთხ-
მოცდა ერთი გ. (348 მ. 81 გ.)

სასწავლებლის წიგნთ-საცავის შესანახავად.

წიგნების გამყიდველთ: ტუხოვს, მურადოვს და
ჭილაძეს სახელმძღვანელოების და სხვა-და-სხვა სასწავ-
ლებო წიგნებისათვის 41 მ. 5 გ.; სასულიერო უფრო-
სადღოების და გაწიგნებისათვის 91 მ. 20 გ.; ულის მჭკ-
რივის მებრის 222 წიგნის უდის გასაკრებულში 52 მ.;
წიგნთ სარგის 3 წიგნისა 4 მ. 45 გ.; ურასს ანკუშტინის
წიგნთ-სარგის ბუქდის მოსაჭრელი 3 მ. 50 გ.; წიგ-
ნებზე დასაკრვლად ორლიგებში 5 მ.; სხვა-და-სხვასგან
ბის პროგრამებში და რუსულ და ქართულ ენებზე და-
ბუქდით წიგნებში მოწოდებებზე დასარგებლად 16 მ.
29 გ. სრულიად ორას ცამეტი მან. 49 გ.) 213 მ. 49 გ.)

სასწავლებლის საცავ-მყოფოს შესანახავად.

1) აფიკარს კოკოჩკეს წამლებში 1 იანვრადგან
1885 წლის პირველ იანვრამდე 1886 წ.—102 მ. 68 გ.;
ადგილობრივ მკვლავ ღვინოში 29 მ. 80 გ. და ერთ
ბოთლ მარსელის ღვინოში 2 მ.; 3 გირ. ზეთში 1 მ.
5 გ.; 39 1/2 გირანტა შაქარში 5 მ.; ფინელში 1 მ.
10 გ.; მელი 80 გ.; კონიკი 1 მ. 20 გ.; ენისული
3 მ. 62 გ.; სრულიად ას ორმოცდა შვიდი მან. და
25 გ. (147 მ. 25 გ.)

2) საჭმელი და განათობა: 42 ფ. და 26 გირ.
ზურში 63 მ. 50 გ.; 21 ფ. 29 გირ. სორბი 70 მ.
17 გ.; 1 ფ. და 21 გირ. ბრინჯი 4 მ. 26 გ.; რძე

31 მ. 31 კ.; კურცხე 4 მ. 69 კ.; ქათმები 43 კ.; ხშირე 17 კ.; 9 ფ. ნეთი 5 მ. 40 კ.; სრულად ასამოცდა ცხრამეტი მანეთი და 93 კ. (179 მანეთი და 93 კ.).

3) ტანსამოსში, სცვლების გარეგნაში და სხვა საჭირო ნივთებში: 5 აჩმის კალენკორში და 5 აჩ. ტილოში 90 კ.; აჭლეძის ეელის მუდის, 10 ხალათში რუბან ფრადმანს—35 მ.; შრეცხელს სუსანა ბაბალოლისას 14 მ. 67 კ. 89 ცალ სცვლის გარეგნაში; ლამზის შუშებში 71 კ. აატაკების საწინდ მუდში 1 მ. 85 კ.; აატაკის საწინდ შხოტკებში 80 კ.; 10 ტატში 3 მ. 5 კ.; ხის კოფებში 35 კ.; სპილენძის ჩაინიკების განაკეთებლად 20 კ.; ორ წიგნში და ორ დანატათორ ქლადლში 1 მ. 98 კ.; ეჭესი გირ. ზამსკა 60 კ.; სრულად სამოცა მანეთი და თერთმეტი კ. (60 მ. 11 კ.) და სრულად სამს ოთხმოცდა შვიდი მან. 29 კ. (387 მ. 29 კ.).

სასწავლებლის კანცელარიის შესახებ.

1) სამი თეთრი დაზორნილი წიგნი 1 მ. 55 კ. თეთრი საწერი ქალღი მწ 4—7 მ. 60 კ.; ერთი კოლოფი კლაში მწ 86 1 მ. 20 კ.; პაეფები 1 მ. 25 კ.; ორი კოლოფი ლაქა 85 კ.; ორი ფუთი კარტოფილის სანთელი 21 მ. 60 კ.; მელის გასაყოფებელ მასალაში 63 კ.; 2) ლამზაშიძის და ზედგენიძის ტიპოგრაფიებს 560 ეკ. ბლანკებს, 1200 უწყების და 50 ეკ. ღარიგებების, 1200 ცალი კლასის ფურნალეზის სიებისა და 200 ცალი ნამსახურებითი სიებისა სამოცდაჩვიდმეტი მან. და სრულიად ასთერთმეტი მანეთი და სამოცდა რუა კაბ. (111 მანეთი და 63 კ.).

გურიან-სამეგრელოს ეზარქიის კანცელარიის მდივანი (სერეტარი), ტიტულიარნი სოვეტნიკი ალექსი ათანასეს ძე ვიშნიცკი სა-

ქართველოს ექსარსოსის ნება დართვით დათხოვნილია ორი თვის ვადით რუსეთში ზირველი ამა ივინსიდამ. მისი თანამდებობის აღმასრულებლად დანიშნულია მისი თანამეორე ტიტულიარნი სოვეტნიკი ვარამან კრივორის ძე ცეცხლაძე.

სია სავრო და სასულიერო წოდების ზირთა, რომელთაც დამსახურებისა და შეწირულებისათვის სასულიერო უწეებაში, უწმიდესი სინოდის განჩინებითა 4-10 მაისიდან ამა წლის, მწ 822, ეცხვადებათ, ლოცვა-კურთხევა ვეროვანი გრამატების მიცემითა. საქართველოს საქსარსოსოში. ვარსის მარსის, სოფ. ჩაფის სამრევლოს მღვდელს იოანე ვაგრილოვს; ამავე ადგილის, მოდა-მუსტაფის სამრევლოს მღვდელს იოანე დემურჩევს; ქუთაისის მარსის, კიანჯველეთის სოფლის მცხოვრებს სიმონ კიანჯველიძეს და ამავე მარსის, სოფ. ზარათის ეკლესიის სტაროსტას უმან. ანდრია ჩრდიელს.

გეგმისი

1887-1887

მეწემა დამატებით გამოდის თვეში ოთხჯერ, ყოველი თვის თხოვამქს ჯ ოც-და-ათ რიცხვებში.

გ ა ზ ე თ ი ს უ ა ნ ი:

ერთი წლისა გავზავნი დაგუბზავნულად	5 მან.
ნახევარი წლის	3 —
მეწყემსა რუსული დამატებით	6 —
ნახევარი წლით	4 —
ცალკე რუსული დამატება წლით	3 —
ნახევარი წლით	2 —

გავზავნი ფულს და ყოველ გვარი წერილებსი გავზავნა შეიძლება რედაქციაში ამ აღმოსო: *Во Кавказе, Во редакцию „Михемსი“ (Пастыр).*

შველა სტატები და კორესპონდენციები, რომელნიც რედაქციაში იქმნიან გამოგზავნილი დასაბეჭდავით, უთუოდ ვრცელად და გასაცემად უნდა იყვნენ ავტორად განხელ-მოსწორიონი. ავტორთაგან გამოგზავნილი სტატები შეიძლება ხან-დის-ხან შემოკლებით და შესწორებით დაიბეჭდოს.

სტატია, რომელნიც არ დაიბეჭდებიან, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკან-მე დაებრუნოს.

სტატები მიიღებიან რუსულ ენაზე და წერილინიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

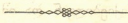
იმერეთის სამეფელოვანის ჩინის შუამდგომლობნა ბაშო.

როგორც წინეთ ეცნობეთ ჩვენ მითხველებს, იმერეთის სამეფელოვანის შერებელობა დანიშნული არის ამ თვის 16, 17 და 18 რიცხვებში. იმერეთის ეპარქიის სამეფელოვანის რიგის შერებელობა თუმცა ასე აღრე არ უნდა დანიშნულიყო, მაგრამ ამ შერებელობის ასე აღრე დანიშნა გამოიწევა უმცლესი სასულიერო მთავრობის ერთმა განკარგულებამ, რომელიც შეეგება მთილისის სასულიერო სემინარიის მესამე ნორმალურ კლასთან პარალელური განყოფილების გახსნას. ამ პარალელური განყოფილების გახსნა გამოიწევა შაგირდების რიცხვის მომატებამ სემინარიაში. სემინარიის უკანასკნელი დროის ანგარიშებიდან როგორც სჩანს, სემინარიაში მოსწეველ კმაწელების რიცხვმა ძლიერ იმატა, ამისათვის მიუცილებელი საჭირო შეიქმნა პირველ და მეორე ნორმალურ კლასებთან პარალელურ განყოფილებათა გახსნა. მინაიდან შაგირდების რიცხვი იმერეთის და შურია-სამეგრელოს ეპარქებიდან თითქმის უნახვერდება დანარჩენი ეპარქებიდან ამ სემინარიაში შემსეველ პირთა რიცხვს, ამისათვის სასულიერო მართებლობა

თხოვლობს, რომ მესამე კლასის პარალელური განყოფილებისათვის საჭირო ხარჯი და სახელდობრ ყოველ წლობით 1500 მანეთი და ერთ ღრებეთად 300 მანეთი იქმნეს შეტანილი იმერეთისა და შურია-სამეგრელოს ეპარქების სამეფელოვანისგან. ეს მოთხოვნილება მიუცილებლად უნდა იქნეს დამკყოფილებული, წინააღმდეგ შემთხვევაში უარის თქმა სამეფელოვანის მხრით გამოიწევეს შაგირდების მიუღებლობას ამ ეპარქებიდან და იმ მოწეფეთა დათხევის, რომელიც მესამე კლასში უნდა ვადვიდნენ წეს სემინარიაში მეორე პარალელური კლასიდან. მინაიდან შურია-სამეგრელოს ეპარქა შტატის ეკლესიების რიცხვით თუ მეტი არა ნაკლები არ არის იმერეთის ეპარქიანზე, ამისათვის იმერეთის ეპარქიის სამეფელოვანს ამ პარალელური განყოფილების შესანახავად ყოველ წლობით შეეგება 750 და ერთ ღრებეთად 150 მანეთი. ჩენის აზრით პირველ წლებში იმერეთის სამეფელოვანს შეუძლია ეს ფულები დაფაროს მეფელოვანზე ვალად დარჩეული ფულები, რომელიც ცოტა ფულს არ შეადგენს. შედეგი დროისათვის საჭიროა სამეფელოვანს შესწოროს ის სიბიძე, რომლების მიხედვით დღეს იკრიბება სასწეველობის შესანახავად საჭირო ფულები. სამეფელოვანს დღეს თითო კომლზე ხდება ხუთ

შაური: ეს სიები იყო შემდგარი 1875 წელსი და ამ სიებით ხელმძღვანელობენ დღემდის. ამ 1875 წლიდან დღემდის კომლთა რიცხვი, რასაცირევილია, მონაზება. ხელახალი გაწერა რომ იქნეს და კომლზე იც ხუთ-ხუთი შაური გადახვს სამღვდლოებას, მაინ მოკრებილი ფული არამც თუ ამხარჯს დაფარავს, არამედ იმ მეტ ხარჯსაც, რომელიც ოთხ-კლასიანი სასწავლებლის შესანახავად იხსრება ყოველ წლობით და მეტი გადასახადის გაწერა სამღვდლოებაზე საქიროც აღარ იქნება. უნდა იცოდეს ყველამ, რომ სამღვდლოებისაგან ყოველ წლობით სასწავლებლის შესანახავად იკრებება 10,000 მანეთზე ცოტა მეტი და სამღვდლოება კი ყოველ წლობით ამტკიცებს სასწავლებლის სამმართველოსაგან წარმოდგენილ ხარჯებს აღრიცხვას, (СМБТ), რომელიც სამღვდლოებას ყოველ წლობით ეთხოვება 13,000 მანეთი. დღემდის ეს ნამეტანი ხარჯი იფარებოდა იმ ფულეზიდნად, რომელიც სემინარიის გასახსნელად იკრიბებოდა. დღეს ეს ფულეები თითქმის გამოილია, ამიტომ დროა სამღვდლოებამ მოიფიქროს და გამოანახოს წყაროები ამ სამი ათასი მანეთის ხარჯის დასაფარავად, რომელიც ყოველ წლობით ეთხოვება სამღვდლოებას. უდროყო არ იქნება, რომ სამღვდლოების შეკრებილება ცხლად შეუდგეს ამ საქმეს და გამოანახოს წყაროები, რომელთა შემოსავლიდან შეიძლება დადარვა ყველა იმ ხარჯთა, რომელიც მას მოეთხოვება.

დეკ. დ. დაბაზიძე.

ჩემი შთაბეჭდილება და შენიშვნები რუსეთში მოგზაურობის დროს.

30 მაისს, დილის რვა საათზე ეტლით გავემგზავეთ თფილისიდან მლადიკავკასიასკენ. თფილისიდან მლადიკავკასიამდინის არის თერთმეტი სტანცია და სახელდარბ: მქეთისი, ჭალისი, დუშეთისი, ანაურისი, შასანაურისი, მღეთისი, მუღაუტისი, შობისი, ძახეციისი, ლარისისი, ბალტისი და მლადიკავკასისი. ამ გზით ვისაც არ უღელია, სწორეთ საქიროა ერთხელ მაინც გაიაროს და თავის ცნობის მოყვარებობა დააკმაყოფილოს. ჭოველი გამეფელი ამ გზით გავადლება და კმაყოფი-

ლი დარჩება, რომ კავკასიონის მთების დარება ნახა, მაგრამ არა მგერა, რომ ამავე პირობა მეორეთ ამ გზით გავლა ისურვოს. მღეთის სტანციამდის მთის აქეთ-იქით მდებარე გორაკიანი ადგილები თქვენ წარმოგიდგენსთ იმგერეთის მშენიერ ადგილებს და აღტაცებაში მოჰყავებთ, მაგრამ მღეთის სტანციის იქით მოგზაურში იბადება ერთად აღტაცება, გაკვირება, შიში და აღტაცება. ამისთანა გრძობა განსაკუთრებით იბადება მოგზაურში, როდესაც მუღაუტის მთის აღმართს შეუდგება. პიპალო კლდიან მთაზე მდინარე ეტლით, მაგრამ გზა ისე ოსტატურათ არის მიხვეულ-მოხვეული, რომ თქვენ ვერაფერს ვერაგრძობთ და ჰგონიათ, ვითომც სწორ გზატკეცილზე მიდინართ. როდესაც ათათეთ ამ უშველებელ პიპალო მთას და გლამოხიხვებად ძირისაგან, მაშინ თქვენ მოჰყავებთ გზატკეცილში იწინარების ოსტატობას და ცოდნას. მღეთიდან მუღაუტამდის ჩვენს ეტლს რვა ცხენი ება, მაგრამ მუღაუტის მთის აქეთკენ კი ორი ცხენის მეტი არ არის საქარო და ისიც არა გასაწევად, არამედ ტულის დასაკეებლად. თითქმის თფილისიდან ძახეციის მთის უღელტეხილამდის სულ აღმართზე მიდინართ და ამ მთის უღელტეხილიდან თითქმის მლადიკავკასამდის ძირს ამ მთის წვეროდგან იწყება სათავე მდინარე არაგვისა, რომელიც მიმდინარეობს თფილისისკენ; მეორე მხრით იწყება სათავე თერგისა, რომელიც მიმდინარეობს მლადიკავკასისკენ. შუა საშვიში ისე არ არის ძახეციის მთამდის, როგორც ამ ადგილიდან მლადიკავკასამდის. ძობის, ძახეციის და ლარისის სტანციებზე შუა თქვენ შეგეხდებათ გავლა გამოჭრილი კლდეებზე; როცა ამ ადგილებში მიდინართ, უნებლიეთ ფიქრობთ, რომ დღეს თუ არა, ხვალ მაინც ჩამოიქცევა ეს კლდეები და ქიანჭველივით გასრისავს, რაც ქვეშ მოჰყავება. ამას მაშინ უფრო ფიქრობთ, როცა თქვენ ხედავთ გზის ქვემოდა მწინადელ მოგლჯილ უზარ-მანარ კლდეებს, რომელსაც ქვესენელში ჩაუტანია, რაც რომ შეხებდრიო გზაზე.

მუღაუტადგან ყველა სტანციებში თქვენ ხედავთ მლადიკავკასის მთების ათასწარი მანქნულობა, რომელიც ასე უხვთა ჰყრია ამ მთებში, მაგრამ ვინ არის პატრონი და მომხმარე ამ მანქნებისა?..

ზებებში, სტანციების სიახლოვეს თქვენ ხედავთ ძველ და ახალ მშენიერ ეკლესიებს. ძველი მწირობის შესანიშნავი ეკლესიები არიან ანაურისა, ძახეციისა და სხვები იხედებიან სოფლებში. ახლად აშენებულ ეკლესიებში შესანიშნავი არის

ღუშეთის სოპორო და შასანაურის ეკლესია. ეს უკანასკნელი ეკლესია აღუწენია აქ მდგომარე პოლს და ისეთი ღამები რომ არის, რომ აღდგანამდის თვალს ვერ მოაშორებს გამწვადი. ღღეს აქ პოლსი აღარ სდგას, მაგრამ, როგორც გვითხრეს, წირვა-ლოცვა მაინც სრულდება თურმე ამ ეკლესიაში. სწორეთ აფსუსი არის ამისთანა ეკლესია ამისთანა ადგილას.

ღუშეთის და მღეთის სტანციებში თითქმის მლადიკავკასიანის თქვე წშირად ხედავთ მშენიერ წყაროებს, რომლებსი წყალი ციხა როგორც ყინე. პირველი მისი იყო, როდესაც ჩვენ ზულაუთის სტანცია ვადმოვიარეთ, მაგრამ გზებში კიდევ იყო აქა-იქ სამი ალაბი თოვლი. სამთარში წამოსული მდევეზისაგან კიდევ დაფარული იყო ბერის ადგილს მდინარე მთერე და დროინკლებიც ამისილი, მაგრამ მთერე ქვეშ გალიდა.

ამ გზებში მშენიერი სანახეა ღარილის ხევი ანუ, უკეთრომ ესთქეთ, ღარილის გასავალი კარები. აქ, ერთ მომალლო ადგილზე ამალბებუთია მამარის ციხე და ერთი ძველი ეკლესია. ამ ადგილს დიდი ქალაქი ყოფილა წინა დროებში, მაგრამ დღეს უზარ-მაზარი ააუღებუთი კლდეების მტეი აღარსაფერია...

მლადიკავკასის გზის მიყოლებაზე ხალხი ღარიბათ სცხოვრებს. მღეთს იქით თითქმის მცენარეულობას ევლარ ხედავთ. მაგრამ ეს ბუნების ბრალი არ უნდა იყოს. აქ ალაბთ უწინ დიდი ტყეები ყოფლა, მაგრამ ხალხს მოუარებრებია ერთხელეე და გაწენებზე იკ აღარ უფიქრინია. რომ აქ მცენარეებს დღესაც შეუძლია ხარება, ამას გვიმტკიცებს ის, რომ ზოგიერთ ადგილებში აქა-იქა დღესაცა დგას ძველი ღარიის ხეები.

როდესაც გზას ავირდებით კარგად, გოაკებუთი თქვენს თავს ეკითხებით: რასან ამდენი ფულები დახარჯეს და შრომაც დასწიეს, უმჯობესი არ იყო, რომ გზატკეცილის მაგივრად რკინის გზა გაკეთებულყო საშუალომთ? ჩვენის აზრით იმ ფულებით და იმ შრომით, რაც ამ გზაზედ წაგიღდა, უფრო ადვილად შეიძლებოდა რკინის გზის გაყვანა. პრ იფიქროთ, რომ ეს გზა დღეს სრულებით გათავებული იყოს და მას მეტი მუშაობა და ხარჯი აღარ სჭირდებოდეს, პრაც ვერდებოთ იქნება ეს გზა, ყოველ წელს მოითხოვს დიდ ხარჯს და კეთებას და მსი-არასი წლის განმავლობაშიც არ დასრულდება მისი კეთება სასიბარულოდ გზების ინჟინერთა და სამწუხაროდ ხაზინისა. პირველ მისის, ოთხს საათზე მოვედით მლადიკავკას-

ში, და დაბინადით ერთ სასტუმროში. ქ. მლადიკავკასი მშენიერად მოწყობილია და მშენიერადგილზედაც მდებარეობს. მისის მეორე დღეს, დილის ცხრა საათზე ჩვენ გავემგზავრეთ როსტოვისკენ რკინის გზით.

(გაგრძელება იქნება).

ღუშეთის მახრიღვან.

ქავკასიონის მთებ შუა მომწყვედულია ერთი ეიწრო ხეობა, რომელსაც სახელად უწოდება გულამყარია. ეს ხეობა სამხედრო გზატკეცილზე მოშორებულია რეა-ცხრა ვერსტით. ამ ეიწრო ხეობაში აქა-იქ გვანატუნნი არიან ორას ორმოცე კომლი მცხოვრებნი, მთიულნი, რომელნიც მართელებს ტომისანი არიან. ღღეს მე მინდა მკითხველს ყურადღება მივაქციო ამ ხეობის მცხოვრებ მთიულთა წარწმუნოებრივ მხარეს. X

ზულამყარელნი მართლ-მადიდებელნი ქრისტიანენნი არიან, მაგრამ ვაი ამისთანა ქრისტიანობას! ღღეს მათ მხოლოდ სახელი-ღა შერჩენათ ქრისტიანობის.

ძველი ეკლესიის ნაშთები გვიმტკიცებენ, რომ გულამყარელნი ქრისტიანობა ძირედ აღერ მიუღოთ. მაგრამ სხვა-და-სხვა სამწუხარო ისტორიულ მდგომარეობათა გამო ქრისტიანობას ხალხში ფესვი მაგრად ვერ გაუდგამს. მთუ რა მდგომარეობაში ყოფილა აქ ქრისტიანობა 1800 წლამდე, ამას აშკარად გვიმტკიცებს წილკნის მთავარ-ეპისკოპოსის იოანეს წერილი, რომელიც მასს მიუწერია კათალიკოსს ანტონისათვის გულამყარელების შესახებ. პი ზოგიერთი ადგილი ამ წერილიდან: „მივედ პირველად ზულამყარს, სამწესოსა ჩემსა და მიერ მოუწოდებ ბრძანებითა მეფისათა და ევზრახე მათ სიტყუათა სამოციქულოთა... შემდგომად შემოვიდა სხვა სოფელიდან ერთი კაცი მტკიცეს: ეს არის ჩენი მღვდელიო. მოუპოვებით რამდენიმე ლექსნი ფსალმუნისა და უწიგნოდ — ზეზირ და ასწავლიან. იმას იტყვის ორს-სამს წამსა, წინ უღვია ღენო და ამას წირვას ეძახიან. ნახშირსა სცნებს, იმავე ფსალმუნს იტყვის და ამას ნათელს ეძახიან.“ ასეთ მდგომარეობაში ყოფილა ქრისტიანობა. აქ ამ 87 წლის წინად, მაგრამ, სამწუხაროდ, არც დღეს არის ამ ხეობის მცხოვრებთა შორის ქრისტიანობა უკეთეს მდგომარეობაში. ამის პირველი მიზეზი,

ჩენის აზრით, ის აზრს, რომ ამ ბუნების-
გან დასჯილ ხეობის მცხოვრებთ როგორც სულიერი
მწევის ძვირად ჰყოლიათ. ამ უმეტესად უმსახურნი
ისეთ მივლელს, რომელიც სრულებით გაწვთაღუ-
ბლინი ყოფილან და თავიანთი შვაღლეობისა არას-
ფერი არ სკოდნათ. ასეთი მივლელნი, რასაკერა-
ვინაა, ქრისტიანობის საქმეს წინ ვერ წასწევენ. მათ
ნაცუვალ დათვანთ სამწყსოთ გონებაში უფრო შთა-
წერაგეთ უმზავსო ჩეულებანი და ამაღლ-მარწმუ-
ნობანი. მე რე და უმთავრესი მთხეზა ამ შარეში
ქრისტიანობის დაცემისა არის ჯეანოზების სიმა-
ღლე. მართალია, რომ ჩეუ ში მთაულეს „დეანოზებ“
ჰაეთ, რომელთაც ნაცუვალ მივლელისა შვაკეით
მივლელ-მარწმუნების ასრულებიებენ, მაკამ არა ვკანებ,
რომ რომელიმე კუთხეში იმდენი ჯეანოზები მარ-
ტებნობდენ, რამდენიც ამ ხეობის მკაჯეუებ შირის
არის. რამდენათაც მეგზავეკეულ, შუღამაყრელებს
ასამდე ჯეანოზა ეკოლებათ. თსრაკრა დრა დან
ამ ჯეანოზებს ხალხზე დრა ზედ-გავლენა მარუ-
ბიათ. ხალხი ამ „დეანოზებს“ სეტას მონას ენ-
ხინ და ჰეიქობდენ, რომ მათ როგორც ხა-
ტის მონას, ხატი უფრო უქანს, ეინემ სხვას.
მართი სიტყვით ამ ჯეანოზებს ხალხი ანე და-
მინებელი ჰაეთ, რომ საწელები შიშით ეკვლესიებ-
ში ვერ ჰეიდვენ შესელას წიარ-ლოკვის მოსასმენად.
მე მინდოდა შემეტყრა მანეზე, თუ შუღამაყრელი
რატომ ეკვლესიაში არ დიარებთან და ამტომ რამ-
დენიმე პირს გამოკეითებ ამის მანეზე და არა
მომიგეს მით: „რა ექნათ, ბატრა, ჩენი ჯეანო-
ზებისა გეწინან, ისინი ანე გეუქნებთან, რამ იქ
მიიღოთ ხატირა და რამ შეკიდეთ, გავკეუქებათ.
თუ ჯეანოზებს არ გაუკოვეთ, ისინი ხატთან დაკე-
რისებდენ და ხატი გავკეუქებათ.“

სეტა ანუ სალოკეინი, რამელიც უფრო ინი-
დავენ შუღამაყრელი, არან შემდენი: სხო, ჰაჰამე,
ზეგარდი და სხვა მრავალი. მართი სიტყვით სადაც
კი ორი-სამი ქვა ერთმანერთზე მიუვლებული უქაეთ,
სეუველა სალოკე ადიგლებად გაუბღათი შუღამა-
რელით თავიანთი დეანოზების წეკოლახათ.

„ხატობებს“ მასელას ჯეანოზება დღის სხა-
რულით მივლენ ხალხე, რადვან მათ ხამ „ხატობე-
ბის“ დროს დიდი შემხავალი აქეთ როგორც ფე-
ლით, ისე ხორავეულობით. ამ გვხვად დეანოზები
ამ „ხატობების“ წეკოლახით უქვად გვიღვადე-

ბთან და აქტური ეკვლესია და მისი მსახურნი კი მოკ-
ლებულნი არიან ყოველნაირს ნიეთიერს შემხავალს.

ამ რე თთვის წინად მე ემსახურებდი მივლელად
ხეესურების ერთ ისეთ მეგარდნად აღვილას, სადაც
განუქეუტეული ზამთარი მეუბას და სადაც თათქმას
ათი თთვის განმავლობაში ამ ადვილას მცხოვრებ
ხეესურთ არ შემუღლიანთ თთვის სახლოდვან ერთი ვერ-
სის მანიძლზე ვავლა თოვლის ზეგევის შირისა
გამო. ძელი შესტყობი იყო, თუ რა სარწმუ-
ნობისანი იყენენ ამ ადვილის მცხოვრებნი. მე, რაც
კი შემეღლა, მივიღე ყოველივე ზობა, რომ ამ ადვი-
ლის მცხოვრებთ შორის ქრისტიანობა ჰეწმარით გზა-
ზე დამეყენებია. ჩემი მოვლეობის მტყიკედ აღსრუ-
ლებასში დღი შემეწეობა აღმომიჩინა ადვილობითმა
ბლაღანანმა ირანე მეველეოვმა, რომლის დახმარე-
ბით მე მთლად მოსამე ამ ჯეანოზება.

რამ შუღამაყრელიც მოიქენენ და მათში
ქრისტიანობამ წინ წიწიოს, საჭიროა მოსპას ჯე-
ანოზების ზედ გავლენა ხალხზე. ამიტომ სასურველია,
საგრო და სასულიერო მთავრობამ შემეწეობა აღმომი-
ჩინოს მე ამ საქმეში, თორე უამისოთ ჩემი ამ სამსახუ-
რი სასურველ ნაყოფს ვერ მოიტანს.

მღვ. თამა ყნუშვილი.

ს.ღ. ლ.პი. (რატის მარაშა) ბრწყინეველად გარ-

მის თან მოსდეს ჩენ მამა-პაპათგან დაწესებული
უთავალეო დღეობებს. ამ დღეობებს დიდის სიხარუ-
ლით ეგებება ჩენი ხალხი, რომელიც არაფერს არ
იშინებს, ოღონდ დღეობაზე კარგად გომასანძლდეს
სტუმრებს. ღღეს ყველასათვის ცხადია, თუ რამდენად
აღიარებებს ჩენის ხალხს უთავებოლოდ დღეობების გადხ-
და, მაგრამ ხალხი მიწისათვისაა შერება, და თვის-ტოლ
ამხანაგობაში არ უნდა გამოსტყეს. მართის მართი სოფ-
ლის ხალხის ამ გვარი ჩეულებმა კარგიც არის. მა-
ლაქებში მცხოვრებთ შეუღლიანთ ხშირად ნახანთ თავი-
ანთი მონათესაენი და ნაცნობნი, მათთან იხასონ,
გაუზიარან მათ თავიანთი გულის ვარამი და გავირება.
შოველივე ამას სოფელიც მოკლებულია. შეიძლება
სოფელში მცხოვრებმა კაცმა თავის ზოგიერთი ნაც-
ნობი და მოამთესავე რამოდენიმე წლის განმავლო-
ბაში ვერკი ნახოს. ამ დიდი ხნის ერთმანერთის უნა-

ზაობით შეიძლება მოანთესავეთ კიდევ დაიწყოთ ერთმანერთი. მაგრამ ასეთ პირთ საშუალება ექლევათ დღეობებზე ინახულონ თავიანთი ნათესაური და ნაცუნობანი და თავიანთ გულში გაილიქონ ერთმანერთის სიყვარული. ასეთი მიზნით გადახდლო დღეუბა ნიეთიერად იმდენ ზარალს ვერ მოუტანს საუკულეს, რამდენთაც მისთვის სასარგებლო დარჩება. მაგრამ უბედურება ის არის, რომ ჩვენი სოფლებიერთი დღეობის გადახდას არ ჯერდებიან. ზოგიერთ სოფლების მკვიდრნი წლის განმავლობაში ორ-სამ დღეობას იხდიან და ამით ნიეთიერად ლაზიბდებიან და მასთან დღეს ჩვენში დღეობებს თან მოსდებს კაცების ჩება და კლა. დღეობებში დამწრე პირთ, როცა მათ უჯერო ღვინის სმით შეუტურდებთ ტვინი, ივანებენ ერთი ერთმანეთის ნაწყენობას და მაშინ უნდათ გახუწონ ერთმანეთის ანგარიში. ამ დროს, რასაკვირველია, ამ პირთ ავიწყდებთ ყოველივე ზრდილობა და ორიოდ უგონობლად წარმოთქმული სიტყვის შემდეგ ხანჯლებითვე უტყვენ ერთი-ერთმანეთს ჭ სასიკვდილოდ იქნებიან. რამდენი შემთხვევა ყოფილა, რომ სადღესასწაულოდ წასული კაცი, შინ უშიშოდ მკედარი ან ძირილ დაქრილ მიიგუნათ. მართი სიტყვით დღეს ჩვენი ხალხი იმ ხანჯლებს, რომლებითაც ჩვენნი ძველნი მტრებს იჯერებდენ, თავიანთ მოამყებს უღერებს და თავის მოძმის სისხლითა ჰღებს თავის ხანჯალს. მთუმც ამისთანა საზარელი შემთხვები ხშირია ჩვენს საქართველოში, მაგრამ მაღლობა ლმერთს, რომ ჩვენი ლები, სადაც მკვიდრნი ყოველ წლებით მრავალ დღეობებს იხდიან, მოკლებულია ასეთ საზარელ შემთხვევათა. არაფის ახსოვს, რომ ამ სოფელში დღეობებზე უკაცის მკვლელობა მომხდარიყოს. ამ მხრით ლებელები სწორედ რომ საქებნი არიან.

ამ სოფელში აღდგომიდან დაწყებული მენფლასახებელთა კვირამდე სულ დღეობები არის ხოლმე გაჩაღებული ყოველ წლებით.

ლ. ლები 150 კომლია გვირად ბავაშელოვები, ლობჯანიძეები, ზობჯავაშვილები, ზოგარიანიანები და ბახაშვილები. მკვიდრნი თუმც სხვადასხვა გვარისანი არიან, მაგრამ ერთმანერთში კაი განწყობილება აქვსთ. მითითული მგევაკე იხილს თავარანგელოზობას. ლესასწაულისთვის საჭირო ფული ღიღის ხნიდან აქვს თითოეულ მგევაკეს შეკრებილი და გასესხებული ისევე თავიანთ მვეკარებებზე. ამ გასესხებულ ფულს სარგებლით ყოველ წლებით ყიდულობენ ისინი სადღესასწაულოდ საჭირო ხარავს და ღვინოს.

შხლა მოგახსენებთ, თუ როგორ დღესასწაულოდებენ ლებელები მთავარანგელოზობას. მსოქეთ, ლობჯანიძეების დღეობაა. მს მგევაკენი იჩჩვენ თავის წრიდამ ორს ან სამ კაცს, რომელთაც ეალთ ძვისთ, რომ რამდენიმე დღის წინად მოჰკრიფონ გასესხებული ფულის სარგებელი, იყიდონ ამით საკლავი, ღვინო და მოამხდლონ ყოველივე, რაც კი საჭიროა დღეობისათვის. ამ დღეს მკველის მღვდელი თემის მწირველი უნდა იყოს. წირვის შემდეგ ეს მგევაკენი იყრიან თავს იმ ალაგას, სადაც გამხდებულია სადლიო და იწვევენ სადღეს მკველის კრებულსაც. სანამ ჰურის ჰვამ გაიშართებოდეს, იწყება შემდეგი ცერემონია აღჩეული კაცების თაოსნობით. მთქმს აქვს შემდეგი ჩვეულება: თუ წლის განმავლობაში ვინმე ვარდაცულია, ან ვაფი ვისმე შეძენია და ან დაქორწინებულა ვინმე, იმ შემთხვევაში ვარდაცულებულის ჰირსუვლი, ვაფის მამა და ჯვარდაწერილი ვალდებულნი არიან შესწირონ თემს: მიცალბეულის პატრონმა თავის მიცალბეულის შესანდობათ 1 მანეთი ფული და ერთი კალათი შვლებილი კვერცხი, ვაფის მამამ ვაფის დასალოკად ორი აბაზი ფული და გვირგვინოსანმა ან ორი აბაზი და ან ერთი კალათი კვერცხი. ბამხადებულია სათემო სერი, თავს უსხედს გველისის კრებული და მასთან ირგელიე ჩარაზმული სხედან თემის ხალხი. იწყება ცერემონია. აღჩეული კაცი დგება შუაგულ ალაგას და ეუბნება ხალხს: „გაგონება იყოს, თემო, ამა და ამ კაცმა შემოგწირათ თავის მიცალბეულის შესანდობათ 1 მანეთი ფული და ერთი კალათი კვერცხი და შენდობა მიეცე.“ ხალხში სიუშე ვარდება. მღვდელი იხილს მკირე პანაშვიდს და აბოლოვებს ამ სიტყვებით: „ღმერთო, მოწყალე ჰქენ, შენაცოდვარი მისი ყოველივე შეუნდე.“ ხალხი ერთ ხმად იძახის: „შეუნდოს ღმერთმა, შეუნდოს ღმერთმა.“

— ამა და ამ კაცმა შემოგწირათ ვაფის დასალოკად ორი აბაზი და ეისც ღმერთი გიყვარდეს, დალოკეთ.“

ხალხი: „დალოკოს და გაუზარდოს.“
 — ამა და ამ კაცმა შემოსწირა თემს გვირგვინის დასალოკავად ორი აბაზი და უბედნიეროს ღმერთმა.“
 ხალხი: „უბედნიეროს და ვაფი შეილი მისცეს გასაზრდელი.“

ამ ნაირად თავდება ჩვეულებრივი ცერემონიათემისა. მღვდელი აკურთხებს სუფრას, თემი ირჩევს სუფრის თავს-მჯდომარეს (ტოლუმამს) და იშართება ლხინი. მთუ თემში სახათრო შავოსანთაგანი ვინმე,

თემი სუფრის თავს-მჯდომარის შუამავლობით ითხოვს მისგან მოღვნიის ნებართვას. შაჰისანი პატივის ცემისათვის თემს დასტურსა სცემს და იმართება ორპირი, ესრედ წოდებული, სააღდგამო სიმღერა:

„ქრისტე აღსდგა, გიხაროდენ,
მადლი მხარობედესაო;
რომელსა და რომელსაო,
იმ ჩვენს მახარობედესაო.
გახინარა ყოველმა სულმა.
ყველა სულმა სულიერმა,
მთლიათ მინდობა ტუე-და-ველმა,
ჭინჭველამ ფოლორცისამ!
ზეცას იხაროს ფრინველმა,
ძირს კაცის ნამუშევარმა,
გახინაროს ხარის ქედმა,
და მუშა კაცის მარჯვენამა.“

მღვ. მასიალ გავშელავო.

ს ა ი ს ტ რ ა რ ი ლ მ ა ს ა ლ ა . *)

(გაგრძელება).

თავი X.

წ მ ი დ ა თ ა ნ ა წ ი ლ ე ბ ზ ე დ .

სამეგრელოში ბლომად არის წმიდათა ნაწილები, რომელნიც მიუღიათ მეგრელებს მაშინ, როდესაც ქრისტეს სარწმუნოება ჰყავოდა მათში და როდესაც მათ მთავართ ურთიერთობა ჰქონდათ მონსტანტინეოლის იმპერატორებთან, რომელნიც მრავალთ წმიდათა ნაწილით ჰსლენიდნენ მათ; გარდა იმპერატორებისა წმ. ნაწილებს უზუნაინდენ მეგრელებს ბერძენების მღვდელთ-მთავრები, რომელთაც სურდათ, რომ ამ ხალხს ჰქონებოდა სარწმუნოებრივი ერთობა ბერძენებთან. მარდა ამისა, როდესაც მსმალთ აიღეს მონსტანტინეპოლი, რამდენიმე მღვდელთ-მთავარი მამპადიანთ მტარველობისა გამო მოვიდნენ სამეგრელოში და მის მახლობელ ქვეყნებში. ამჟობენ, რომ მაშინ ძალხიდაში მოვიდა ერთი ეპისკოპოზი და მოიტანა ნაქერი ძელი ტეშპირისისაო სიღიღით ერთი მტკაველის ტოლა

(რეა დოწმუნდ ცოტა მეტი), და ცვართი, რომელსაც ღეთის-მშობლის ცვართს უწოდებენ. ჩვენ მამებს უნახავთ ეს ცვართი. იგი არის ტილონი, მოყვითლო ფერისა, მოჭარგლია და აქაიკ უყავილები აქვს შეჭრილი. სიჭარბით იგი არის რვა მტკაველი, სიჭარბით ოთხი, თითო მტკაველის სგრამე სახელები აქვს და ეიწრო საყლო. მეც ენახე ეს ცვართი ხობის ეკლესიაში; იქვე ენახე ხელი ზედ შენმხარი ხორციო, რომელიც ესენა მთლად თვალ-მარგალიტით მოქედლის ოქროს ლუსკუმაში. ამჟობენ, რომ ხელი წმ. სვირციესი და რამდენიმე სხვა ძელები ოქროში და ვერცხლში ჩამოღობი. ხსენებული ცვართი სძევს ანაზოზის კოლოფში, რომელიც მთლად ვერცხლით არის მოქედლი; ამ კოლოფშივე არის მცირე ჩაჩო, რომელიც სძევს რამდენიმე ბეწვი მაცხოვრის წყერისა და იმ შოლტის ნაწილი, რომლითაც იცემა მაცხოვარი. ძლოლივი მთავრის ბეჭდით არის დაბეჭდილი. მს წმ. ნაწიი ხალიჩაზე დაწვეს და ისე გვიჩვენე; ჩვენ. ჩვენ ავიღეთ იგინი, დიდის მოწიწებით შევეხებით მათ, რადგან თითონ მეგრელი მცირეების კრძალვით სინჯავდნენ მათ: იგინი უფრო პატივსა სცემდენ ოქროს და ვერცხლის ლუსკუმებს, რომელში ისხდნენ ნაწილი, ვინც თვით ამ ნაწილთ, რადგან ეს ნაწილი ბლომად აქვს მათ. რაც შეეხება საეკლესიო წიგნებს, ყოველ ეკლესიაში მოიპოვება რამდენიმე საეკლესიო წიგნი; ეს წიგნები დღაროანი ჭ მახილა შრიფტით არიან ნაწერნი ქართულს ენაზედ. შეედა ეპისკოპოზი განაახლებს თავის წიგნებს და თავის სოცისტლებში ერთხელ მიიწვად ვადაწერინებს მათ. ძლოდ როგა, ბერი ნიკაზოტი, ლეგენდაში, რომელიც შეთხზა მან ღეთის-მშობლის მიიწინაზედ. ამჟობს: დიდი დამასკელი და მონსტანტინოპოლის არქიეპისკოპოზი წ. მტრმენი ამბობენო, რომ იმპერატორცა პულხერიამ, მაქსიმლიან იმპერატორის დროს, აღაშენებინა ეკლესია ყოვლად წმ. ქალწულის სახელზედ, რომელს უწოდებოდა ჰალტემ. ამ ეკლესიაში მოუწოდა იმპერატორმა არქიეპისკოპოზს იუვენალის და პალესტინის სხვა ეპისკოპოზთ, რომელნიც ხალკიდონის კრების გამო იერუსალიმში იმყოფებოდნენ და უთხრა: ჩვენ გავიგეთ, რომ ყოველად წმ. ქალწულის გვიმი დამარხულ იქნა მეთისამანის ველზედ; ჩვენა გესურს ექონოით იგი წმ. გვამი მცეცხლად ჩვენის დედა ქალაქისა; ამიტომ ეს წმ. გვამი უნდა იქნას ვაღმობანილი აქ, რაც შეიძლება, დიდის ღიღებით. ამასზედ იუვენალიმა მიუთო: საღვთოო

*) ახ. ,,მწეკსაი“: № 13, 1887 წ.

წერილი მოაგეოხრობს, რომ იგი გვამი ამაღლებულ
 აქნა ღიღებით, ხოლო მის სფლავში იხალეს მზა-
 ლოდ ტანს-საცმელი მისი და სულარი, რომლითაც
 მისი წმ. გემი იყო წარაგნილი. ამ მღვდელთ-მთა-
 ვარმა გაგზავნა ეს ნაშინი კონსტანტინოპოლში. შეა-
 წირეს ეს ნაშინი ხსენებულ ეკლესიას და მუნ ინახე-
 ზოდნენ იგინი.

ამჟამად, რომ ვითომ ბედის ეკლესიაშიც არის
 ნაპერი ძელის ჭეშმარიტისა, ბეწენი იესო ძირსტეს
 წერისა, ნაშინი თოკებისა, რომლებითაც შეჭკრეს და
 ჰგემეს ძირსტე, და ნაშინი სახეცელებისა, რომლებ-
 შიაც მხვედა ძირსტეს ქალწული, როდესაც იგი იყო
 ყრმა. მგებდა ცუდად მკაცრად ამ წმ. ნაშთ მგერენი და
 არა აქვსთ არც მათი შიში და არც პატივი მათდაში.

ბ. ბარბაქაძე.

(შემაგებო აქნება).

ასალი აშბები და შენიშენები.

შუშიდეს სინოდს გადაუწყვეტა: მაგროვდეს
 ფული ეკლესიებში იმათ სასარგებლოთ, რომელნიც
 სემირჩინისკის ოლქში ნიწის ძვრის დროს დაზარალ-
 დნო.

შუშიდესა სინოდლი პირიბეს გაგზავნოს სამხრეთ-
 რუსეთში სინოდის ობერ-პროკურატორის კანცელარიის
 გამგებელი უ. საბურეა შტურდის მწვალებელთა
 მოძღვრების შესასწავლებლოთ, აგრეთვე სინოდს 29
 ივნისს დაუნიშნავს ყრება მისიონერებისა, რომელთაც
 წინააღმდეგობა უნდა გაუწიონ ამ მწვალებელთა სწავ-
 ლა მოძღვრებას.

როგორც გავითი „აქაქაში“ გვაუწყებს, ამ მოკლე
 ხანში სტაეროპოლ-ძავანში მოეღიან თურმე მის
 მაღალ ყოვლად უსამეფდელთაგანს მიხილს, სერბის
 მიტრაპოლიტს, რომელიც თურმე სტაეროპოლის ეპის-
 კოპოსს მღაღამირთან ერთად სწავლობდა ძიგვის სა-
 სულიერო აკადემიაში.

როგორც ვითხოვობთ კონსტანტინოპოლის გა-
 ზეთებში, წელს სააღდგომოდ იერუსალიმში მისულან
 თითქმის 6,000 მოლატელები ქრისტეს საფლავის
 თაყვანის-საცემლად. ამ მოლატელებში რუსები ყო-
 ვლადნ 2,000, ბერძენი 1,300, სომხები 1,200 სხვა
 და-სხვა თემები შეგუბილდნ, მკირე ახილამ და
 სირიიდამ, ქრისტიანე კოპტები და სხვანი—600.
 ბარდა ამისა იერუსალიმში მისულან ექვსსამედ ევ-
 როპეინი.

**

მათი იმპერატორებითი უდიდებულესობანი ხელ-
 მწიფე იმპერატორი და იმპერატრიცა, როცა ნოვო-
 ჩერკასში ბრძანდებოდნენ, შებრძანებულან წონის სა-
 სულიერო სემინარიაში, სემინარიის კარეთან მათ
 უდიდებულესობათ შეხვედრია სემინარიის რექტორი,
 დეკანოზი სიმასეკერი და სემინარიის ყველა მასწავ-
 ლებელი. სემინარიის მოწუფენი თავ-მოყრილნი ყო-
 ფილან ერთ დიდ ზალაში. აქ ერთ მოწუფეს რაი-
 ტინს თიგული მიურთმეგია დელოფლისათვის. შემ-
 დგ მათი უდიდებულესობანი შებრძანებულან სემი-
 ნარიის ეკლესიაში, სადაც მათ მიჰგებებია სემი-
 ნარიის სამღვდელთაგან ვჯრით და აიაზმის
 წყლით; მაგალობლეს უგალობნით უფალო აცხო-
 ნერი შენი“. როცა მათი უდიდებულესობანი გა-
 მობრძანებულან ეკლესიიდან, მაგალობლეს უგალობ-
 ნით ხალხური სიმღერა. რექტორის თხოვნით მათ
 უდიდებულესობათ მიუღიათ ხატი, მოწაფეებისაგან
 გაკეთებული, მათ უდიდებულესობათ გამოუტხადე-
 ბიათ თაინათი კვაყდილეგა და წაჩრძანებულან.
 ხელმწიფე იმპერატორს წაბრძანების დროს კთილ-
 უნებებია რექტორის ხელის ჩამორთმევა.

**

იმ სვირობილდამ და ლატარიილდამ, რომელიც იყო
 გამართული 17 მაისს მუშტაილის ბაღში ქარაველითა-
 შორის წყრა-კითხვის გამაერკლებელის საზოგადოე-
 ბის სასარგებლოდ, შემოვიდა სულ 3423 მან. 78 კაპ.

ის ფული შესდგა ბაღში შესასვლელის ბილე-
 თებისა და ლატარიის ბილეთების გასყიდვისაგან, ბუ-
 ფეტის შემოსავლილდამ და სხვადასხვა კერძო შემო-
 წირულობილდამ.

ღაიხარჯა ლატარიაში სათამაშო ნივთების სას-
 ყილად, მუსიკისა და მოძღვრალთა დასაქირაველად
 გიმნასტიკორზე, ბილეთებისა და განცხადების დასაბეჭ-
 დავედ, ბუფეტის გამართვაზე, შუშუტების და განა-
 თებისათვის და სხვა წერილმან საქირაოებაზე 840 მან.
 10 კაპ.

დარჩა წმინდა შემოსავლი 2583 მან. 68 კაბ. წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების მმართველობა აცხადებს ამ ანგარიშს საყოველთაოდ და დიდ მადლობას უძღვნის ყველა იმთა, ვინც მონაწილეობა მიიღო ამ სეირნობის გამართვაში. მადლობას უძღვნის აგრეთვე იმათაც, ვინც შრომა არ დაჰზოგა, რომ სეირნობა უფრო უკეთა ყოფილიყო გამართული. („ივერია“).

* * *

მურიიდან სწორედ ვაზეთ „ივერია“-ს: „მურიიში, როგორც შევიტყუეთ; ერთი კარგი წესი ყოფილა შემოღებული ღრამის ვადანახლის თაობაზედ. აქაური გლეხი ღრამის ვადანახლში ჭირახუთლის მაგიერად წელიწადში კომლზედ ორ მანეთს იხდის მღვდლის სასარგებლოდ. სწორედ მოსაწონია ამისთანა წესი, რადგანაც აქ მღვდლისა და მრევლის შორის ამ ვარადანახლის გამო არა ხდება ის ჩხუბი და დავიდარაბა, რომელიც მართლ-მახეთში ხშირი მოვლენაა, რადგანაც მართლელი და ძახელი გლეხი ღრამს ჭირახუთლით ხდილობს და ამის გამო მღვდლისა და მრევლის შორის ხშირად ჩხუბი და უსამართლეობა. ჩემის აზრით, ურიგო არ იქნებოდა, რომ მართლ-მახეთშიაც ამისთანა წესი შემოეღოთ.“

ჩენის მხრით არ უჩივთ მართლის და ძახეთის სამღვდლოებს, რომ ამ აზრს დავითნხმობს. იმეორეთში 2 მ. არის დაწესებული ნაცვლად 2 ფ. ტკბილი ღვინისა, რომელსაც დაწურვის დროს ჰკრეფდენ, 2 ფუთი სმინდისა და სხვა წერიმალ ხორავეულობათა. იმ დროს, როდესაც ხორავეულობის მაგიერად ეს ორი მანეთი დააწესეს, მართლამ მეთად არ ღირდა ეს დროს შემოსავლი, მაგრამ დღეს ერთი-ორად მეთად ღირს. მღვდლები წავებულნი არიან ღრამის გარდასახდის ფულზე შეცვლით და კიდევ ის არის სამწუხარო, რომ ამ ფულსაც არ იძლევიან თავის დროზედ.

რედაქციის პასუხი.

თბილისში. მ. სა—ოგს. მესუთ ნომერი რუსული გამოცემისა ეს არის გვეზავნებათ. ვითომ რაო, რომ გვარი რუსულად გადავთავსებთ და რუსულად იწერებოთ წერილს?!

ს. გუ—ს. ახანურს მ. ტუ—ღს. ტყუილად ვაგრობთ ბ. ბარნოვეს, რაც იბეჭდება იშვერისაში მტკრვლების სარწმუნოების შესახებ, ეს ბ. ბარნოვის შეობზელი კი არ არის, ფრანგულ ენაზე არის დაწერილი და ისე შეთქმულს ტუ საუკუნეში, ბარნოვი მხოლოდ სოაბრეზის ის ნაველდევანება, რომელიც დრანგის წყაროს შეუიშნავს სამეგრელოში, საზოგადო ნაველდევანება არის ყველა ქართველთა და ამის გამოაშკარავებით არავის შეურაცხება არა აქვს სახეში რედაქციას. ღანძლვა და შეურაცხება სწორედ ის არის, რასაც თქვენ იწერებთ საწყალ ნოსირის მოხსენებულ იწვლელზე. ნუ თუ მარადია ყველა ის, რასაც თქვენ იწერებთ? ვეცდებით, რომ შევიტყოთ.

ს. ვარძიას. იწვლელ-მონახოს ეა—ეს. მოლოცვისათვის გუდით გმადლობთ. მე რუსეთიდან დაკრუნდი მინის და ამისთვის დავიანდა თქვენი წერილის პასუხი.

ქ. ნ. მ.—ბეს. თუ ადგილი გვექნა; შეიძლება დაიბეჭდოს თქვენი პოემა, თუ არა დაიბეჭდა, ჩვენ თვითონ ვაძლეებთ თუხაზე.

ზოგიერთ ჩვენ შეთხვევებს. გაუთი იშვერისაში გვერდები (страницы) შეუღილინი არ არიან, მხოლოდ ფურცლები თავის ადგილას არ არიან ჩაწყობილი. ისე უნდა დააწყო ფურცლები, როგორც ანუხუთელია რუსული ციფრებით და მაშინ არავითარი შეცდომა არ აღმოჩნდება.

თფილისში. 2ლ.—მონ. ვასილის. თქვენ იშვერისაში გვეზავნებით იანგრიდან ძველი ადრესით. მოკითხეთ ექსარხოსის სასახლეში.

ნანჩევანს. მღვ. ე. ვლ—ეს. თქვენი ქადაგებანი ოცი წლის წინ ნათქვამი არიან და ამ დროისათვის ძლიერ დაძველებულნი და ამისათვის არ დაიბეჭდებიან.

სენაიის მაზრაში. მღვ. კ. ბე—ბეს. თქვენგან აწერილი მამახალის ბევრი აშინავს ჰევის ჩვენში. რა გავწყობა. ვვედროთ დეპრას, რომ უარსისაგან დავეციკებას!.. თანაგრძობისა და მოლოცვისათვის გუდით გმადლობთ.

სენაიის მაზრაში. მღვ. ამ. უუ—ა. ცუდათ ოჯახების სიის შედგენისათვის მარჯო მისი შემდგენელი ბაგეს პასუხს და არა მღვდელი.

მინაარსი: ანგარიში ქუთ. სასულიერო სასწავლებლის 1886 წ.— იმერეთის ეპარქიის რედაქციის შეკრებილება. — ჩემი შთაბეჭდილება და შენიშვნები რუსეთში მოგზაურობის დროს. — დუშეთიდან. — უბადამ. — სასაიტორიო მასალა. — ასალი მძებნი და შენიშვნები. — რედაქციის პასუხი.